

Balogh Ádám
Bhattoa Harjit Pal

**POSTMENOPAUSALIS
OSTEOPOROSIS:
MEGELŐZÉS ÉS TERÁPIA**

Klinikai bizonyítékok

MEDICINA KÖNYVKIADÓ RT. • BUDAPEST, 2004

TARTALOM

Rövidítések, általános fogalmak 9

Bevezetés 11

Jelen munka tárgya és célja 11

PMOP és női egészség: világméretű kihívás 12

„Bizonyítékra alapozott orvoslás – BAO”

és az osteoporosis 13

1. FEJEZET **A postmenopausalis osteoporosis (PMOP) definíciója** 17

2. FEJEZET **A PMOP etiológiája és patogenezise** 23

A menopausa meghatározása, diagnózisa 25

Főbb endokrin változások a menopausában 26

A primer/involutiós osteoporosis átfogó koncepciója 27

Csontanyagcsere- és szerkezetváltozás a PMOP

kialakulás során 28

A PMOP kóreredete 35

A mechanikai terhelés szerepe 39

Összefoglalás 39

3. FEJEZET **A PMOP és a törések epidemiológiája, geográfiai és etnikai különbségek** 41

Osteoporosis és törési kockázat 44

A csípőtáji törések epidemiológiája 46

A csigolyatörések epidemiológiája 51

Etnikai különbségek 53

Összefoglalás 54

4. FEJEZET **A PMOP klinikai képe és diagnózisa.**
Kockázatfelmérés 58
Klinikai vizsgálat 62
Csont-denzitometria 63
Laboratóriumi vizsgálatok 66
Képképző vizsgálatok 70
Csont biopszia és histomorphometria 72
Differenciáldiagnosztikai kérdések 73
5. FEJEZET **A PMOP népegészségügyi jelentősége 75**
6. FEJEZET **A PMOP szűrővizsgálatok. A megelőzés módszerei, stratégiája 81**
Anamnesztikus és klinikai adatok a törési kockázatra 83
Alacsony BMD 85
Preventív beavatkozások 86
Szűrési stratégia 88
7. FEJEZET **Az osteoporosis terápiák értékelésének evidence based módszerei 91**
8. FEJEZET **A PMOP terápiája 101**
A terápia meghatározása osteoporosisban. Hogyan mérjük a terápia hatását? 103
Klinikai vizsgálatok új osteoporosis terápiás szerek értékelésére 107
Ösztrogén-, ill. ösztrogén-progeszterogén hormonterápia 107
Bevezetés 107
A szexuáliszteroid hormonterápia hatása a csontásványianyag-sűrűsége 108
ET/MHT hatás csont turnover markerekre 111
Az ösztrogénterápia hatékonysága a törések megelőzésében 112
Az ösztrogén hatása idősebb nőkben 113
Csontanyagcsere az ösztrogénterápia abbahagyása után 114
Kombinációs kezelés ET/MHT-vel 115
Az ET/MHT perspektívája 116
Tibolon 119
Összefoglalás 120

- A kalcium és D-vitamin **120**
 - Bevezetés **120**
 - A kalcium és D-vitamin hatása a BMD-re **122**
 - A kalcium és D-vitamin hatása a csonttörésekre **122**
 - A kalcium és D-vitamin szerepe a gyógyszeres
kezelésben **123**
 - Alkalmazási feltételek **124**
- Kalcitonin **126**
 - Bevezetés **126**
 - A kalcitonin hatás farmakológiai alapjai **126**
 - A kalcitonin hatása a csontásványianyag-sűrűsége **126**
 - A kalcitonin hatása a csonttörésekre **127**
 - Analgetikus hatás **128**
 - A kalcitonin klinikai alkalmazása **129**
 - Következtetések **130**
- Fluorid **131**
- Biszfoszfónátok **133**
 - Bevezetés **134**
 - Hatásmechanizmus **134**
 - Az osteoporosis kezelésére regisztrált biszfoszfónátok **136**
 - Dózis, mellékhatások, biztonsági kérdések **141**
- A biszfoszfónáto hatékonysága, biztonságos volta
és tolerálhatósága **143**
- Biszfoszfónátok kombinált alkalmazása más osteoporosis
ellenes szerekkel **144**
- Összefoglalás és következtetések **146**
- Szelektív ösztrogén-receptor modulátorok (SERM) **147**
 - Bevezetés **147**
 - A SERM-ek hatásai a csontrendszerre **149**
 - A SERM-ek hatása a lipoproteinekre és a cardiovascularis
betegségekre **152**
 - A SERM-ek hatásai az emlőre **153**
 - A SERM-ek hatása az uterusra **155**
 - A SERM-ek alkalmazásának általános biztonsága **155**
 - Végkövetkeztetés és perspektívák **157**
- Parathormon **158**
 - Bevezetés **158**
 - Hatásmechanizmus **159**

Klinikai tanulmányok	161
A PTH hatása a csontokra és más szervekre	162
A PTH törésellenes hatékonysága	163
A PTH kombinációja más szerekkel	164
A PTH-kezelés abbahagyásának hatásai	165
A PTH-alkalmazás biztonsága	166
Stroncium ranelát	167
Egyéb gyógyszerek osteoporosis-ellenes hatása	170
Thiazid diureticumok	170
A statinok hatása a törésekre	172
9. FEJEZET A klinikai gyógyszervizsgálatok eredményeinek hatása a terápiás gyakorlatra	175
10. FEJEZET Nem gyógyszeres osteoporosis terápiás módszerek klinikai vizsgálata	179
11. FEJEZET Összefoglalás	185
A klinikai és epidemiológiai vizsgálatok felsorolása	191
Kapcsolatok a világhálón	193
Irodalom	195
Tárgymutató	217